

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात युनिवर्सिटी

अ.म.अ. भाग - २
गुजराती

अमल शैक्षणिकवर्ष २००६-०७, २००७-०८ माटे

प्रश्नपत्र - ५

अर्वाचीन गुजराती साहित्यनो अभ्यास
कृतिओना संदर्भो

- (१) लड्डुनुं लोपाणुं - नवलराम पंडया - गूर्जरग्रंथरत्न - अमदावाद
- (२) जय सोमनाथ - क.मा.मुनशी - अमदावाद
- (३) पूर्वालाप - कवि कान्त - सं. यंद्रकान्त शेठ - आदर्श प्रकाशन - अमदावाद
- (४) प्रशिष्ट वार्ताओ - सं. रघुवीर यौधरी अरुणोदय - प्रकाशन अमदावाद
- (५) नवोन्मेष - सं. सुरेश जोशी, नवभारत साहित्य मंदिर
- (६) लूंसातां ग्रामयित्रो - मणिलाल ड. पटेल - आर.आर.शेठनी कंपनी अमदावाद

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

એમ.એ. ભાગ – ૨ ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર – ૬ ભાષાવિજ્ઞાન

વિભાગ – ૧

એકમ – ૧ (ખંડ – ૧)

ભાષાવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર

૧. ભાષાવિજ્ઞાનનો વૈજ્ઞાનિક અભિગમ – વર્ણનાત્મક ભાષાવિજ્ઞાનનું મહત્વ
૨. ભાષાવિજ્ઞાનનો અન્ય સંલગ્ન શાખાઓ સાથેનો સંબંધ
(ઐતિહાસિક ભાષાવિજ્ઞાન, તુલનાત્મક ભાષાવિજ્ઞાન, સમાજલક્ષી ભાષાવિજ્ઞાન, અને મનોવિજ્ઞાનિક ભાષાવિજ્ઞાન)
૩. ભાષાવિજ્ઞાનનો અન્ય વિજ્ઞાન અને શાસ્ત્રો સાથે સંબંધ

એકમ – ૨ (ખંડ – ૨)

ધ્વનિ વિજ્ઞાન (Phonetics)

૧. ભાષા વિજ્ઞાનમાં ધ્વનિ વિજ્ઞાન (Phonetics) નું મહત્વ
૨. વાણીનાં અવયવો અને તેમનું કાર્ય
૩. ધ્વનિ નિર્માણની પ્રક્રિયા
૪. ધ્વનિઘટક (Phonetics) ની વિભાવના
૫. ધ્વનિવિજ્ઞાન (Phonetics) અને ધ્વનિતંત્ર વિજ્ઞાન (Phonology) વચ્ચેનો સંબંધ

વિભાગ – ૨

એકમ – ૩ (ખંડ – ૩)

માન્ય ગુજરાતીનું ધ્વનિતંત્ર (Phonology)

માન્ય ગુજરાતીના સ્વરો અને વ્યંજનોનો પરિચય

એકમ – ૪ (ખંડ – ૪)

માન્ય ગુજરાતીનું રૂપતંત્ર

૧. રૂપઘટક (morpheme) ની વિભાવના
૨. રૂપતંત્ર (morphology) નો ખ્યાલ (વચન, લિંગ અને કાળના અર્થો)
૩. ગુજરાતીમાં વાક્ય વિચાર (Syntax) – વાક્યતંત્ર, વાક્યરચના

એકમ – ૫ (ખંડ – ૫)

ગુજરાતી ભાષાશાસ્ત્ર (Philology) નો અભ્યાસ

૧. ગુજરાતીમાં ભાષાશાસ્ત્ર (Philology, Linguistics) નું અધ્યયન અને ગુજરાતી ભાષાશાસ્ત્રના ક્ષેત્રમાં વિવિધ વિદ્યાન ભાષાશાસ્ત્રીઓનું અર્પણ / પ્રદાન
૨. વ્યુત્પત્તિ વિચાર (Science of Etymology) – નીચેના ઉત્સર્ગોને અનુસારીને

- (અ) સ્વરોનું પરિવર્તન
- (૧) 'ઈ' અને 'ઉ'
 - (૨) 'એ' અને 'ઓ'
 - (૩) પાસે પાસે આવેલા સ્વરો
 - (૪) 'અ' કારનો લોપ
- (બ) વ્યંજનોનું પરિવર્તન
- (૧) 'લ' અને 'ળ'
 - (૨) 'સ' અને 'શ'
 - (૩) 'હ' નો લોપ
 - (૪) 'અય' નો 'અલ' ('એ' કે 'ઐ' અને 'ઓ' કે 'ઔ')
 - (૫) સ્પર્શ વ્યંજનો, મહાપ્રાણ અને પૂર્વ સ્વર દીર્ઘત્વ
 - (૬) સંયુક્તનું સરલીકરણ
- (ક) સ્વરપ્રક્ષેપ અને વ્યંજન પ્રક્ષેપ

સંદર્ભસૂચિ : (પ્રશ્નપત્ર – ૬, ભાષાસાહિત્ય)

એકમ – ૧ : (ખંડ – ૧)

- (૧) ભાષાવિજ્ઞાન (સંવર્ધિત આવૃત્તિ. ૧૯૩૮) – ડૉ. કે.બી. વ્યાસ
પ્રકરણ : ૧ અને ૧૨
- (૨) ભાષા પરિચય – ડૉ. જગદીશ શાહ, પ્રા. રમેશ માલી) ઠક્ષિણ ગુજરાત
ડૉ. જયાનંદ જોષી, ડૉ. રવિકનિ શુક્લ) પ્રાધ્યાપક પુસ્તક
પ્રા. ભારતીબેન નાયક અને પ્રા. પટેલ) પ્રકાશન, સુરત
- (૩) Linguistics (Penguin) - By Devid Crystal
પ્રકરણ – ૨, ૩ અને ૫
- (૪) General Linguistics - By R.II. Robrins પ્રકરણ – ૧, ૪ અને ૩
- (૫) Descriptive and Comparative Linguistics By L.Plamer ખંડ : ૧ અને ૨
- (૬) Historical Linguistics - By W.P. Lehman
- (૭) What is Linguistics ? - By Suzette Haden Elgin
પ્રકરણ – ૪, ૫ અને ૬

એકમ – ૨ (ખંડ – ૨)

- (૧) ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિપરિવર્તન
લેખક : ડૉ. પ્રબોધ પંડિત પ્રકરણ : ૨ અને ૩
- (૨) ભાષાવિજ્ઞાન (સંવર્ધિત આવૃત્તિ – ૧૯૭૮) – ડૉ. કે.બી. વ્યાસ પ્રકરણ : ૫
- (૩) ધ્વનિઘટકની વિભાવના – ડૉ. ભારતીબેન મોદી
- (૪) General Phonetics - By Huffner
- (૫) A Course in Modern Linguistics - By C.F. Hockett
- (૬) Phonetics (Penguin)
- (૭) ભાષા પરિચય – સં. લેખકો : ડૉ. જગદીશ શાહ. પ્રા. માલી, પ્રા. નાયક અને અને
પ્રકા. – ઇ.ગુજ. પ્રાધ્યાપક પુસ્તક પ્રકાશન, સુરત.

- (૮) વ્યાકરણ વિમર્શ – ડૉ. ઉર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ (આવૃ. ૧૯૯૨)
પ્રકાશન : યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.

વિભાગ – ૧ : પ્રકરણ – ૧ થી ૪

એકમ – ૩ : (ખંડ – ૩)

- (૧) ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિરૂપ અને ધ્વનિતંત્ર
લે – ડૉ. પ્રબોધ પંડિત, પ્રકરણ – ૪
- (૨) ભાષાવિજ્ઞાન (સંવર્ધિત આવૃ. ૧૯૭૮) – ડૉ. કે.બી. વ્યાસ પ્રકરણ : ૫
- (૩) ગુજરાતી ભાષા – ડૉ. ટી. એન. દવે પ્રકા. યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- (૪) ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ – લે. જયંત કોઠારી
(પાંચમી સંશોધિત આવૃત્તિ – ૧૯૯૪) પ્રકા. યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ. પ્રકરણ – ૮
- (૫) ભાષા પરિચય – ડૉ. જગદીશ શાહ, પ્રા. માલી, પ્રા. નાયક અને અન્ય પ્રકા. દક્ષિણ
ગુજરાત પ્રાધ્યાપક પુસ્તક પ્રકાશન, સુરત.

સંદર્ભસૂચિ : (Couti.) (પ્રશ્નપત્ર – ૬. ભાષાવિજ્ઞાન)

એકમ – ૪ (ખંડ – ૪)

- (૧) ભાષાવિજ્ઞાન (આવૃ. ૧૯૭૮) – ડૉ. કે.બી. વ્યાસ
પ્રકરણ : ૫
- (૨) ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ – જયન્ત કોઠારી
(પાંચમી આવૃત્તિ – ૧૯૯૪) પ્રકા. યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ પ્રકરણ : ૧૧ અને ૧૬
- (૩) શબ્દ પરિશીલન – ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
- (૪) થોડોક વ્યાકરણ વિચાર – ડૉ. હરિવલ્લભ ભાયાણી
- (૫) વ્યાકરણ વિમર્શ – ડૉ. ઉર્મિ ઘનશ્યામ દેસાઈ
(આવૃ. ૧૯૯૨, પ્રકા. યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ) વિભાગ – ૨, પ્રકરણ ૫ થી ૮
- (૬) વ્યાકરણ : અર્થ અને આકાર – ડૉ. પ્રબોધ પંડિત સંપાદક : ડૉ. દયાશંકર જોષી
(બીજી આવૃ. ૧૯૯૫, પ્રકા. યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ)
- (૭) ગુજરાતી વાક્યરચના – ડૉ. પ્રબોધ પંડિત
(આવૃ. ૧૯૯૮, પ્રકા. યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ. અમદાવાદ)

એકમ – ૫ (ખંડ – ૫)

- (૧) ભાષા વિજ્ઞાન (આવૃ. ૧૯૭૮) – ડૉ. કે.બી. વ્યાસ પ્રકરણ – ૨
- (૨) ગુજરાતી ભાષા શાસ્ત્રના વિકાસની રૂપરેખા – ડૉ. કે.બી. વ્યાસ
- (૩) ગુજરાતી ભાષા અને સાહિત્ય (મૂળ નરસિંહરાવ દીવેટાવાના બે ભાગમાં પ્રગટ થયેલાં
વ્યાખ્યાન પુસ્તકોનો સંક્ષેપ) સંક્ષેપકાર : કે.કા. શાસ્ત્રી
- (૪) વ્યુત્પત્તિ વિચાર :- ડૉ. હીરેવલ્લભ ભાયાણી
પ્રકા. યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
- (૫) ભાષા પરિચય :- ડૉ. જગદીશ શાહ પ્રા. માલી પ્રા. નાયક
ડૉ. જોષી ડૉ. શુક્લ ડૉ. પટેલ
પ્રકા. દ.ગુજ. પ્રાધ્યાપક પુસ્તક સહકારી મંડળી, સુરત.

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात युनिवर्सिटी

એમ.એ. ભાગ – ૨
ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર – ૭

U\|YSFZ v ;FICtISFZGM T,:5XL" VeIF;

(Author - The Detail study of author with his Literary works)

U\|YSFZ v s;DU|f o HlgT

એકમ – ૧

s!f ÒJG30TZGF\ IJIJW 5IZA/M

sZf ;H"SjIISTtJG\] 30TZ VG[,1F6M

s#f ;FICtIGF 1F[+[;DU| 5|NFG qV5"6 TYF DCtJ VG[:YFGGL
;DU| D}],J6L

એકમ – ૨

s!f IJIJW SFjI;\U|CM ;\NE[" SIJ TZLS[D]],J6L

sZf SFjI :J~5GF IJIJW 5|SFZ o ULT4 ;MG[84 D]STS JU[Z[DF\
V5"6 VG[D]],J6L4 KF\N; v VKF\N; V5"6

s#f SFjIMDF\ IJIJW IJQFIMG\] VF,[BG o 5|S'IT4 5|6I4
S]8\]AÒJG4 X{XJ4
JTG5[|D4 ÒJGIR\TG

એકમ – ૩

s!f IJJ[RS TZLS[V5"6 v D}<I\FSG

એકમ – ૪

s!f :D'ITSYFGF ,[BS TZLS[

sZf UnSFZ TZLS[

એકમ – ૫

s!f SIJTF4 IJJ[RG4 :D'ITSYFGF V5"6GL ,F1FI6STF

sZf ;\5FNS v VG]JFNS TZLS[

s#f IJIJW ;FICtl;\:YF ;FY[;\A\W4 5FIZTMIQFS 5|FI%T

s\$f UnSFZ TZLS[GL ,F1FI6STF

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

એમ.એ. ભાગ – ૨

ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર – ૮ ભારતીય અને વિશ્વ સાહિત્ય

ભારતીય સાહિત્યની કૃતિઓ

- (૧) આશાપૂર્ણાદેવીની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ – નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ – દિલ્હી
(૨) કોશેટો – ભાલચંદ્ર નેમાડે નેશનલ બુક ટ્રસ્ટ – દિલ્હી

વિશ્વ – સાહિત્ય – ની કૃતિઓ

- (૩) Outsider - આલ્બેર કામૂ
અનુવાદ – ઈતરજન – ભારતી દલાલ (પ્ર.સંવાદ પ્રકાશન)
૨૩૩, રાજલક્ષ્મી સોસાયટી વડોદરા
(૪) Chairs - ખુરશીઓ – આયોનેસ્કો અનુ. દિગ્વીશ મહેતા – પ્ર.રંગદ્વાર / રન્નાદે
અમદાવાદ

પ્રશ્નપત્ર – ૮ (વિકલ્પે)

"લોકસાહિત્ય" (Folk Literature)

(ભારતીય સાહિત્ય – વિશ્વ સાહિત્યના વિકલ્પમાં લોકસાહિત્યનો અગાઉ નક્કી થયેલો અભ્યાસક્રમ સુધારી – સંસ્કારી યુ.જી.સી. ગાઈડ લાઈન પ્રમાણે એકમોમાં વહેંચી નીચે મુજબ સૂચિત કરવામાં આવે છે.)

લોક સાહિત્ય : (Folk Literature)

એકમ – ૧

લોક સાહિત્યની વિભાવના :

- લોક સાહિત્ય એટલે શું ?
- લોક સાહિત્ય પ્રગટાવનારાં સંસ્કાર પરિબળો
- લોક સાહિત્યનું સ્વરૂપ અને લક્ષણો
- લોક સાહિત્ય અને શિષ્ટ સાહિત્ય વચ્ચેનો સંબંધ / ભેદ

એકમ – ૨

લોક સાહિત્યનાં સંશોધન અને સંપાદનના પ્રશ્નો અને પદ્ધતિ લોક સાહિત્યનું સંશોધન અને સંપાદન કરનાર ગુજરાતી સાહિત્યકારો

એકમ – ૩

ગુજરાતીમાં મધ્યકાલીન તેમજ અર્વાચીન યુગનું લોકસાહિત્ય અને તેનાં વિવિધ સ્વરૂપો

- લોકગીતનું સ્વરૂપ અને તેના પ્રકારો : દુહા, મુક્તક, ગૌરી ગીતો, હાલરડાં, હોળી પ્રસંગે ગવાતા ફાટ-ફટાણાં, લગ્નગીતો, લોકમેળાનાં ગીતો, મૃત્યુ પ્રસંગે ગવાતાં ચાજિયા – મરશિયાં જેવા ઉર્મિગીત
- લોક કથાગીતોનું સ્વરૂપ : પ્રેમકથાઓ, પરાક્રમ કથા, સંતચરિત્રો
- લોકગીત અને લોકકથાગીતોમાં જીવાતાં જીવન, પ્રકૃતિ, તહેવાર, ઉત્સવો, મેળા, ગોરો, લગ્નો, રમત-ગમતો, માન્યતાઓ, રીત-રિવાજ, વટ-વહેવાર વગેરેનો ફાળો એમાં ગ્રામસમાજનાં ઉખાણાં, ખાણાં, કહેવતો, રૂઢિપ્રયોગો, તળપદ ભાષા તેમજ લયલહેકા – લલણોનો ફાળો
- તે સોમાં પ્રતિબિંબિત થતું લોકજીવન અને ભાવસૌન્દર્ય

એકમ – ૪

(અ) લોકકથાનું સ્વરૂપ અને પ્રકારો

- એમાં પુરાણ કથાઓ, અનુશ્રુતિ (દંત કથાઓ), વીરગાથા કે પરાક્રમ ગાથાઓ, ધર્મકથાઓ, વ્રત કથાઓ, દષ્ટાન્ત કથાઓ વગેરેનો ફાળો, ધર્મકથા અને લોકવાર્તા

(બ) લોકવાર્તાનું સ્વરૂપ અને પ્રકારો

દાદા-દાદીની બાળ વાર્તાઓ, પરાક્રમ વાર્તાઓ – " પંચતંત્ર", " જાતક" ની વાર્તાઓમાં લોકવાર્તાનો ફાળો

નાટકનું સ્વરૂપ અને પ્રકાર

ભવાઈ : તેના સ્વરૂપ, લક્ષણો, રામલીલા વગેરે લોકનૃત્ય અને લોક સંગીત

- (ક) પ્રાચિન ગુજરાતનું લોક સાહિત્ય : વિવિધ જાતિના તેમજ આદિવાસી લોકોનું લોકસાહિત્ય દક્ષિણ ગુજરાતના નાઈ, દેસાઈ, પારસી લોકોનું તેમજ ચૌધરી, ગામીત, ભીલ જેવા વિવિધ આદિવાસીઓનું લોકસાહિત્ય

સંદર્ભ સૂચિ :

s\f ,MS;FICtl RRF" v 0F"P ZD6EF. 58[,

sZf ,MS JF0YDI v SG]EF. HFGL

s#f ,MS;FICtl TtJNX"G VG[D}<IF\SG v ;\5FNS o 0F"P A/J\T HFGL

s\$f DwISF,LG ;FICtl v VG\TZFI ZFJ/ s c ,MS;FICtl c 5|SZ6 f

s5f DwISF,LG U]HZFTL ;FICtlGM .ITCF; v I]IGP U|\YIGDF"6 AM0"G] 5|SFXG

s ,MS;FICtl 5|SZ6 f
s&f ,MS;FICtl SYGX{,L v XFIT,F, VFRFI"
s*f ,MS;FICtlG\] ;DF,MRG v hJ[ZR\N D[3F6L4 ;\5FP VD'T,F,
IFI7S D\]A. I]IGP 5|SFXG
s(f U]HZFTL ,MSSYF ;FICtl v 5|MPI5|ISF\T 5ZLB4 5|SFP
HIEFZT ;FICtlD\INZ4 VDNFJFNP
s)f ,MSJFTF" v 5]QSZ R\NZJFSZ4 U]HZFT ZFH14 ,MS;FICtl
;IDIT
s!_f ,MS;FICtl v 0F"P ;T[gã s 5|SZ6 * YL !! f
s!f A History of folklore collection in India & Pakistan - Mazhrul
s!Zf Folktale - Thomson
s!#f UFDLT HFIT o ;FDFIHS VG[;F\ :S'ITS VwIIG v 0FP N1FF
jIF; 0F"P GJLG SFP DMNL
s!\$f VFINJF;L ;DFH s S[8,FS ,[BM f v 0F"P N1FF jIF;4 0F"P
GJLG SFP DMNL
s!5f WMI0IF HFIT o AM,L4 ;FICtl VG[;\ :S'IT v DKFZFD 58[,
s!&f RF{WZL VFINJF;LG\] ,MS;FICtl v V~6F RF{WZL4 U]HZFT
IjNf5L94 VDNFJFN sV5|U8f
s!*f UFDLT VFINJF;LVMG\] ,MS;FICtl v SD, RF{WZL4 U]HZFT
IjNf5L94 VDNFJFN sV5|U8f
s!(f UFDLT ,MS;FICtl v U]HZFT IjNf5L94 VDNFJFN s V5|U8 f
s!)f D[3F6LGL ,MSSYF VG[,MSULTMGF\ ;\5FNGM VG[T[GL
5]:TFJGFVM s ;F{ZFQ8=GL Z;WFZGF EFUM4 ZI-IF/L
ZFT GF EFUM JU[Z[f v hJ[ZR\N D[3F6L
sZ_f HMZFJZI;\C HFNJ VG[HID<, 5ZDFZGF\ 5]:TSM VG[
T[GL 5]:TFJGFVM
sZ!f ,MS;FICtlG\] D[3F6LGL\] IJJ[RG o ,MS;FICtl4 ,MS;FICtl
5UN\0LGM 5\Y4 RFZ6M VG[RFZ6L ;FICtl4 WZTLG\]
WFJ64 ,MS;FICtlG\] ;DF,MRG
sZZf :JFDL VFG\NGF 5]:TSM o WZTLGL VFZTL JU[Z[